

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - ΕΡΓΑΤΙΚΑ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ - ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

ΕΤΟΣ 2021 / ΤΕΥΧΟΣ 2

Ορέστης Βήλοσμάς

Επίκουρος Καθηγητής Λογιστικής

Νικόλαος Καραμπίνης

Επίκουρος Καθηγητής Λογιστικής

Απόστολος Μπάλλας

Καθηγητής Λογιστικής

Δημοσθένης Χέβας

Καθηγητής Λογιστικής

*Η ποιότητα των λογιστικών
κερδών και η επιχειρησιακή
στρατηγική*

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΑΝΑΤΥΠΟ

Ορέστης Βήσημας
Επίκουρος Καθηγητής Λογιστικής

Νικόλαος Καραμπίνης
Επίκουρος Καθηγητής Λογιστικής

Απόστολος Μπάλλας
Καθηγητής Λογιστικής

Δημοσθένης Χέβας
Καθηγητής Λογιστικής

Η ποιότητα των λογιστικών κερδών και η επιχειρησιακή στρατηγική

Ανάπτυπο από την «ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ»
Τεύχος 2 / Έτος 2021

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η ποιότητα των λογιστικών κερδών και η επιχειρησιακή στρατηγική*

Ορέστης Βλησμάς

Επίκουρος Καθηγητής Λογιστικής

Νικόλαος Καραμπίνης

Επίκουρος Καθηγητής Λογιστικής

Απόστολος Μπάλλας

Καθηγητής Λογιστικής

Δημοσθένης Χέβας

Καθηγητής Λογιστικής

Περίληψη

Η επιχειρησιακή στρατηγική επηρεάζει ένα πλήθος από διοικητικές αποφάσεις. Αποτελεί ένας από τους κρίσιμους παράγοντες της πραγματικής επιχειρησιακής απόδοσης. Το άρθρο αυτό επιχειρεί να σκιαγραφήσει τις πιθανές επιπτώσεις διαφορετικών στρατηγικών επιλογών σε επιλεγμένες ιδιότητες της ποιότητας των λογιστικών κερδών όπως είναι (α) η συντηρητικότητα, (β) η διατηρησιμότητα και (γ) η δυνατότητα μόχλευσης του δεδουλευμένου μέρους των λογιστικών κερδών.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή
2. Η επιχειρηματική στρατηγική, το επιχειρηματικό κύκλωμα και οι οικονομικές επιπτώσεις
3. Η επιχειρηματική στρατηγική και οι επιπτώσεις της σε διάφορες ιδιότητες της ποιότητας των λογιστικών κερδών
4. Σύνοψη

1. Εισαγωγή

Η ποιότητα των λογιστικών κερδών σηματοδοτεί τον βαθμό κατά τον οποίο τα δημοσιευμένα (στις οικονομικές καταστάσεις) κέρδη των λογιστικών οντοτήτων έχουν πληροφοριακή αξία για την πραγματική επιχειρησιακή απόδοσή τους στο πλαίσιο ενός μοντέλου λήψης αποφάσεων¹. Σε προηγούμενο άρθρο μας² τονίσαμε τη σημασία της έννοιας της ποιότητας των λογιστικών κερδών ως ένα βασικό κριτήριο αξιολόγησης της αξιοπιστίας της λογιστικής πληροφορίας. Επιλεκτικά, αναφερθήκαμε ότι μερικές από τις βασικές ιδιότητες της ποιότητας των λογιστικών κερδών, όπως είναι (α) η συντηρητικότητα (conservatism) στον υπολογισμό τους, (β) η διατηρησιμότητά (persistence) τους και (γ) το μέγεθος του δεδουλευμένου μέρους (accruals) των λογιστικών κερδών που έχουν χειραγωγηθεί, μας επιτρέπουν να αξιολογήσουμε την αξιοπιστία της λογιστικής πληροφορίας για τη λήψη διαφόρων οικονομικών αποφάσεων. Είναι όμως δυνατόν να χρησιμοποιήσουμε άκριτα τις παραπάνω ιδιότητες ως απόλυτα μέτρα για να αξιολογήσουμε την αξιοπιστία της λογιστικής πληροφορίας;

Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι ο λογιστικός προσδιορισμός του οικονομικού αποτελέσματος είναι ένας από τους

* Το παρόν άρθρο υποστηρίχτηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της Δράσης «1η Προκήρυξη ερευνητικών έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση των μελών ΔΕΠ και Ερευνητών/τριών και την προμήθεια ερευνητικού εξοπλισμού μεγάλης αξίας» (Αριθμός Έργου: ΗΡΦΙ-FM17-3800).

1. Βλ. σχετικά: Dechow, P., Weili, G. and Schrand, C., 2010. Understanding earnings quality: A review of proxies, their determinants and their consequences, *Journal of Accounting and Economics*, 50, pp. 344-401.

2. Βλ. σχετικά: Βλησμάς, Ορ., Καραμπίνης, Ν., Μπάλλας, Απ. και Χέβας Δημ., 2020. Η ποιότητα των λογιστικών κερδών, *Επιχείρηση* 8-9, 723-726.

πιθανούς τρόπους που θα ήταν δυνατόν να εφεύρει ο ανθρώπινος νους για την μέτρηση της πραγματικής επιχειρησιακής απόδοσης. Τούτο σημαίνει ότι η διασφάλιση υψηλής ποιότητας λογιστικών κερδών αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την λήψη ορθολογικών αποφάσεων αλλά μετατρέπεται σε ικανή αν και εφόσον οι χρήστες της λογιστικής πληροφορίας την αναλύσουν σε σχέση με τις ιδιαιτερότητες της πραγματικής επιχειρησιακής απόδοσης. Οι ιδιαιτερότητες της πραγματικής επιχειρησιακής απόδοσης είναι συνάρτηση αφενός των ποιοτικών χαρακτηριστικών της λογιστικής οντότητας και αφετέρου του οικονομικού περιβάλλοντος που δραστηριοποιείται. Κατά συνέπεια, η ορθή αξιολόγηση της ποιότητας των λογιστικών κερδών προϋποθέτει ότι πρέπει να αναζητήσουμε τις ποιότητες που αναφύονται πίσω από την ποιότητα των λογιστικών κερδών.

Ένα βασικό χαρακτηριστικό των λογιστικών οντοτήτων το οποίο καθορίζει μία σωρεία ποιοτικών χαρακτηριστικών τους είναι η επιχειρηματική στρατηγική την οποία επιδιώκουν να υλοποιήσουν. Ένας ορισμός της επιχειρηματικής στρατηγικής είναι ο καθορισμός των βασικών μακροχρόνιων στόχων ενός επιχειρηματικού οργανισμού και η υιοθέτηση μίας σειράς δράσεων και αναγκαίων μέσων για την επίτευξη των στόχων αυτών³. Βασικές στρατηγικές επιλογές μίας επιχειρηματικής μονάδας στην ανάπτυξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος είναι η ηγεσία κόστους και η διαφοροποίηση. Η ηγεσία κόστους εφαρμόζεται από μία επιχειρηματική μονάδα όταν επιδιώκει να αυξήσει την αποτελεσματικότητά της στην εκτέλεση των λειτουργιών της με τέτοιο τρόπο ώστε να ξεπεράσει τον ανταγωνισμό με την παραγωγή προϊόντων στο χαμηλότερο κόστος. Εναλλακτικά, η σχετική βιβλιογραφία αναφέρεται στις επιχειρηματικές μονάδες που εφαρμόζουν την επιχειρηματική στρατηγική της ηγεσίας κόστους ως επιχειρηματικές μονάδες που εφαρμόζουν αμυντική στρατηγική (defenders). Η στρατηγική διαφοροποίησης αποσκοπεί στη δημιουργία, παραγωγή και διάθεση προϊόντων τα οποία γίνονται αντιληπτά από τους πελάτες ως μοναδικά. Οι επιχειρηματικές μονάδες που εφαρμόζουν στρατηγική διαφοροποίησης αναφέρονται, εναλλακτικά, ως επιχειρήσεις με στρατηγική συνεχούς αναζήτησης μελλοντικών ευκαιριών ανάπτυξης (prospectors).

Εξυπακούεται, ότι η ηγεσία κόστους και η διαφοροποίηση αποτελούν δύο διαμετρικά αντίθετες στρατηγικές επιλογές. Ουσιαστικά, αντιπροσωπεύουν τα δύο άκρα ενός

συνεχούς πιθανών στρατηγικών επιλογών η καθεμία εκ των οποίων είναι μία μίξη διαφορετικής αναλογίας από τις δύο βασικές στρατηγικές επιλογές. Ωστόσο οποιαδήποτε ανάλυση των επιπτώσεων της επιχειρησιακής στρατηγικής στην επιχειρηματική απόδοση γίνεται με άξονα αναφοράς την ηγεσία κόστους και τη διαφοροποίηση, δοθέντος του γεγονότος ότι η κατανόηση των δύο βασικών στρατηγικών επιλογών μας επιτρέπει να σχηματοποιήσουμε τις επιχειρησιακές επιπτώσεις οποιαδήποτε άλλης στρατηγικής επιλογής ως συνδυασμό της ηγεσίας κόστους και της διαφοροποίησης.

Στις επόμενες παραγράφους θα επιχειρήσουμε να ικνηλατήσουμε τις επιπτώσεις της ηγεσίας κόστους και της διαφοροποίησης στην επιχειρηματική απόδοση αλλά και στην συμπεριφορά βασικών οικονομικών μεγεθών. Τούτο θα αποτελέσει τη βάση της συλλογιστικής μας για να εξετάσουμε τη σχέση της ποιότητας των λογιστικών κερδών με την επιχειρηματική στρατηγική.

2. Η επιχειρηματική στρατηγική, το επιχειρηματικό κύκλωμα και οι οικονομικές επιπτώσεις

Μία επιχειρηματική μονάδα που σχεδιάζει και υλοποιεί μία στρατηγική προσέγγιση ηγεσίας κόστους συνήθως δραστηριοποιείται σε ένα περιορισμένο προϊοντικό καρτοφυλάκιο, σε συγκεκριμένες αγορές και οι κρίσιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες που κατευθύνουν τη λειτουργία της επιχειρηματικής μονάδας είναι η χρηματοοικονομική διοίκηση και η παραγωγική λειτουργία. Ο στόχος της επιχειρηματικής μονάδας είναι η επίτευξη ενός διατηρήσιμου ρυθμού ανάπτυξης ο οποίος αφενός θα χρηματοδοτεί μία εύρωστη χρηματοοικονομική θέση και αφετέρου θα πραγματώνεται μέσα από διαρκή προσπάθεια βελτίωσης της οικονομικής αποτελεσματικότητας των διαδικασιών παραγωγής και διανομής. Η επίτευξη της υψηλής οικονομικής αποτελεσματικότητας υλοποιείται διαμέσου της αποτελεσματικής διοίκησης κόστους και της εστίασης σε συγκεκριμένες τεχνολογίες παραγωγής. Σε οργανωτικό επίπεδο, η επιτυχής υλοποίηση μίας στρατηγικής προσέγγισης ηγεσίας κόστους χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό τυποποίησης των οργανωτικών διαδικασιών και συγκεντρωτικό έλεγχο στη λήψη αποφάσεων.

Η επιτυχής εφαρμογή μίας στρατηγικής προσέγγισης ηγεσίας κόστους έχει συγκεκριμένες οικονομικές επιπτώσεις, οι οποίες αποτυπώνονται στα λογιστικά μεγέθη της επιχειρηματικής μονάδας. Ο λόγος είναι, ότι σε οικονομικούς όρους, η εν λόγω στρατηγική προσέγγιση στοχεύει στην εξασφάλιση μίας ελάχιστης και σχετικά βέβαιης απόδοσης επί των επενδυμένων κεφαλαίων στο βραχυ-

3. Βλ. σχετικά: (α) Chandler, A. (1962). *Strategy and Structure: Chapters in the History of the American Industrial Enterprise*, MA: MIT Press και (β) Andrews, K. (1971) *The Concept of Corporate Strategy*, Homewood, IL: Irwin, 1971.

χρόνιο διάστημα. Ως εκ τούτου, οι βασικές επιπτώσεις της στρατηγικής προσέγγισης της ηγεσίας κόστους στα οικονομικά μεγέθη μίας επιχειρηματικής μονάδας θα ήταν δυνατόν να εντοπισθούν, μεταξύ άλλων στα ακόλουθα: (α) το ύψος των κερδών ως προς τα επενδυμένα κεφάλαια είναι σχετικά χαμηλό αλλά χαρακτηρίζεται από μικρή μεταβλητότητα, (β) ο ρυθμός αύξησης των πωλήσεων είναι σχετικά χαμηλός, (γ) η αναλογία των εξόδων διαφήμισης, έρευνας και ανάπτυξης ως προς τα έσοδα των πωλήσεων είναι σχετικά χαμηλή και τείνει να μειωθεί και άλλο σε περίπτωση κατά την οποία παρατηρηθεί πτώση των πωλήσεων, (δ) οι επενδύσεις κατευθύνονται σε πάγιο εξοπλισμό με σκοπό τη διατήρηση υψηλής παραγωγικής δυναμικότητας και την επίτευξη αυξουσών ή σταθερών οικονομικών κλίμακας, και (ε) σχετικά υψηλά επίπεδα ρευστότητας και υψηλής αποτελεσματικής αξιοποίησης περιουσιακών στοιχείων.

Μία επιχειρηματική μονάδα που σχεδιάζει και υλοποιεί μία στρατηγική προσέγγιση διαφοροποίησης επιδιώκει την επίτευξη υψηλών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης μέσω της καινοτομίας και της ανάληψης επιχειρηματικών κινδύνων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και αγορών. Βασική επιδίωξη είναι η αύξηση της αβεβαιότητας στους ανταγωνιστές προκαλώντας δραστικές αλλαγές στο επιχειρηματικό περιβάλλον με την εισαγωγή καινοτομιών. Για το λόγο αυτό, η στρατηγική προσέγγιση της διαφοροποίησης απαιτεί να θυσιάσθει ένα μεγάλο μέρος από τους διαθέσιμους επιχειρηματικούς πόρους σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την έρευνα και ανάπτυξη ή το μάρκετινγκ έτσι ώστε ο επιχειρηματικός οργανισμός αφενός να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του οικονομικού περιβάλλοντος και αφετέρου να αναπτύξει ένα εύρος τεχνολογιών υποστηρικτικό ενός εξίσου διαφοροποιημένου προϊόντικού χαρτοφυλακίου. Ο κύριος στρατηγικός στόχος είναι η διατήρηση της ηγεσίας στο κλάδο διαμέσου της καινοτομίας. Η οργανωτική δομή είναι αποκεντρωμένη, με χαμηλό βαθμό τυποποίησης και πολύπλοκους μηχανισμούς συντονισμού. Συγκριτικά με μία επιχειρηματική μονάδα που ακολουθεί μία στρατηγική προσέγγιση ηγεσίας κόστους, η επιχειρηματική μονάδα που ακολουθεί τη στρατηγική προσέγγιση της διαφοροποίησης σπάνια επιτυγχάνει την μέγιστη οικονομική αποτελεσματικότητα στη διαχείριση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων.

Ένας στρατηγικός προσανατολισμός διαφοροποίησης δίδει έμφαση στην επίτευξη υψηλών οικονομικών αποδόσεων στο μακροχρόνιο διάστημα ακόμη και αν αυτό συνεπάγεται αυξημένο επιχειρηματικό κίνδυνο. Άρα, οι οικονομικές επιπτώσεις της στρατηγικής προσέγγισης διαφοροποίησης στα λογιστικά μεγέθη αναμένεται να είναι οι εξής: (α) ο λόγος των κερδών ως προς τα επενδυμένα κεφάλαια είναι σχετικά υψηλός αλλά χαρακτηρί-

ζεται από έντονη μεταβλητότητα, (β) ο ρυθμός αύξησης των πωλήσεων είναι υψηλός, (γ) τα έξοδα διαφημίσεων, έρευνας και ανάπτυξης ως προς τα έσοδα των πωλήσεων είναι σχετικά υψηλά και τείνουν να διατηρούνται στο ίδιο, περίπου, επίπεδο σε περίπτωση κατά την οποία παρατηρηθεί πτώση των πωλήσεων, (δ) οι επενδύσεις κατευθύνονται τόσο στον πάγιο εξοπλισμό όσο και στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών με σκοπό την ανάπτυξη ευέλικτων δομών παραγωγής για την υποστήριξη της παραγωγικής διαδικασίας ενός διαφοροποιημένου προϊόντικού χαρτοφυλακίου, και (ε) σχετικά χαμηλά επίπεδα ρευστότητας εξαιτίας αφενός των υψηλών δαπανών σε διαφημιστικά προγράμματα και προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης και αφετέρου στην επέκταση της χρηματοδότησης του εμπορικού κυκλώματος.

Σημειώνεται ότι η ανάλυση των οικονομικών επιπτώσεων διαφορετικών στρατηγικών προσεγγίσεων πραγματοποιήθηκε υπό την αίρεση ότι αποτελεί μία συγκριτική ανάλυση μεταξύ των δυο διαφορετικών στρατηγικών προσεγγίσεων υποθέτοντας ότι όλοι οι άλλοι προσδιοριστικοί παράγοντες της οικονομικής θέσης και απόδοσης της λογιστικής οντότητας παραμένουν σταθεροί. Με άλλα λόγια, η ανάλυση των οικονομικών επιπτώσεων διαφορετικών στρατηγικών προσεγγίσεων δεν δίδει απόλυτες κατευθύνσεις αλλά προσπαθεί να αξιολογήσει συγκριτικά την τάση βασικών οικονομικών μεγεθών οικονομικής θέσης και απόδοσης δύο λογιστικών οντοτήτων με διαμετρικά αντίθετες στρατηγικές προσεγγίσεις. Εξυπακούεται, ότι η παραπάνω ανάλυση δεν είναι εξαντλητική και για λόγους εύληπτης παρουσίασης αποδίδεται επιγραμματικά στον ακόλουθο Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Συγκριτική παρουσίαση των επιπτώσεων διαφορετικών στρατηγικών προσεγγίσεων σε βασικά οικονομικά μεγέθη της λογιστικής οντότητας

Οικονομικό Μέγεθος	Στρατηγική Ηγεσίας Κόστους	Στρατηγική Διαφοροποίησης
Ύψος κερδών ως προς τα επενδυμένα κεφάλαια	Σχετικά χαμηλό	Σχετικά υψηλό
Μεταβλητότητα κερδών	Σχετικά χαμηλή	Σχετικά υψηλή
Ρυθμός αύξησης πωλήσεων	Σχετικά χαμηλός	Σχετικά υψηλός
Ύψος εξόδων διαφήμισης, έρευνας και ανάπτυξης ως προς τα έσοδα των πωλήσεων	Σχετικά χαμηλό	Σχετικά υψηλό
Συμπεριφορά εξόδων διαφήμισης, έρευνας και ανάπτυξης σε περίπτωση μείωσης πωλήσεων	Μειώνονται	Τάση να διατηρηθεί το ύψος τους σταθερό

Κατεύθυνση επενδύσεων	Δημιουργία πάγιου εξοπλισμού	Δημιουργία πάγιου εξοπλισμού και ανάπτυξη ευέλικτων δομών παραγωγής
Ρευστότητα	Σχετικά υψηλή	Σχετικά χαμηλή

3. Η επιχειρηματική στρατηγική και οι επιπτώσεις της σε διάφορες ιδιότητες της ποιότητας των λογιστικών κερδών

Στις επόμενες παραγράφους θα επιχειρήσουμε να αναλύσουμε τις επιπτώσεις της επιχειρησιακής στρατηγικής στις διάφορες ιδιότητες των λογιστικών κερδών. Ειδικότερα, θα εστιάσουμε (α) στη συντηρητικότητα (conservatism) στον υπολογισμό των λογιστικών κερδών, (β) στη διατηρησιμότητα (persistence) των λογιστικών κερδών και (γ) το μέγεθος του δεδουλευμένου μέρους (accruals) των λογιστικών κερδών που έχουν χειραγωγηθεί.

3.1. Η επιχειρηματική στρατηγική και η συντηρητικότητα

Η συντηρητικότητα στον υπολογισμό των κερδών αναφέρεται στο γεγονός ότι υπάρχει μία ασυμμετρία στην επιμέτρηση των λογιστικών μεγεθών υπέρ της παρουσίασης μίας λιγότερο αισιόδοξης εικόνας της οικονομικής απόδοσης και θέσης μιας λογιστικής οντότητας⁴. Τούτο σημαίνει, ότι οι λογιστικές τεχνικές επιμέτρησης αποσκοπούν να προδιαγράψουν και να προεξοφλήσουν ένα λιγότερο ευνοϊκό σενάριο μελλοντικής εξέλιξης της οικονομικής απόδοσης της επιχείρησης.

Μία επιχειρηματική μονάδα που εφαρμόζει μία στρατηγική προσέγγιση διαφοροποίησης αναμένεται να παρουσιάζει υψηλότερα κέρδη με μεγαλύτερη μεταβλητότητα (κίνδυνο) σε σχέση με μία επιχειρηματική μονάδα που εφαρμόζει ηγεσία κόστους. Εν γένει, οι διοικητικές αποφάσεις στην περίπτωση κατά την οποία μία επιχειρηματική ομάδα εφαρμόζει στρατηγική διαφοροποίησης χαρακτηρίζονται, τόσο σε τακτικό όσο και σε στρατηγικό επίπεδο, από υψηλότερο κίνδυνο. Η αυξημένη μεταβλητότητα των κερδών και οι επενδυτικές αποφάσεις υψηλότερου κινδύνου πληθωρίζουν τις επιπτώσεις της συντηρητικότητας στην επιμέτρηση διαφόρων περιουσιακών στοιχείων (π.χ., υπολογισμός μεγαλύτερου ύψους απομειώσεων) και των υποχρεώσεων (π.χ., σχηματισμός υψηλότερων προβλέψεων). Επίσης, πολλές δαπάνες

διαφημίσεων και προώθησης αντιμετωπίζονται ως έξοδα της τρέχουσας λογιστικής χρήσης ενώ είναι εξαιρετικά πιθανόν να συμβάλλουν στη δημιουργία οικονομικού οφέλους στο μέλλον. Κατά συνέπεια, οι επιπτώσεις της συντηρητικότητας στον υπολογισμό των κερδών είναι εντονότερες στην περίπτωση μίας επιχειρηματική μονάδας που εφαρμόζει μία στρατηγική προσέγγιση διαφοροποίησης.

3.2. Διατηρησιμότητα (persistence) των λογιστικών κερδών

Η διατηρησιμότητα των λογιστικών κερδών αναφέρεται στο βαθμό κατά τον οποίο είναι δυνατόν να γίνουν προβλέψεις των μελλοντικών κερδών χωρίς να υπάρχουν μεγάλες αποκλίσεις. Λογιστικά κέρδη με χαμηλό (υψηλό) βαθμό διατηρησιμότητας αυξάνουν (μειώνουν) τον κίνδυνο χρηματοδότησης της λογιστικής οντότητας που λαμβάνονται από τρίτους.

Η διατηρησιμότητα των λογιστικών κερδών εξαρτάται από την αξιοπιστία του λογιστικού συστήματος μίας λογιστικής οντότητας αλλά και από τα εγγενή χαρακτηριστικά της. Η στρατηγική προσέγγιση της λογιστικής οντότητας είναι δυνατόν να επηρεάσει τη διατηρησιμότητα των λογιστικών κερδών της. Για παράδειγμα, η στρατηγική προσέγγιση της διαφοροποίησης αυξάνει την μεταβλητότητα των λογιστικών κερδών και του ρυθμού πωλήσεων εξαιτίας της υλοποίησης επιχειρηματικών αποφάσεων που διακρίνονται από υψηλότερο κίνδυνο συγκριτικά με τη στρατηγική προσέγγιση της ηγεσίας κόστους. Σε αυτή την περίπτωση αναμένεται μεγαλύτερο σφάλμα πρόβλεψης των μελλοντικών κερδών ακόμη και αν στην τεχνική ανάλυση υιοθετηθούν παραδοχές για έναν αυξανόμενο ρυθμό πωλήσεων. Όσο μεγαλύτερο είναι το σφάλμα πρόβλεψης τόσο μικρότερο αξιολογείται το επίπεδο διατηρησιμότητας των λογιστικών κερδών.

3.3. Το μέγεθος του δεδουλευμένου μέρους των λογιστικών κερδών (accruals) που έχουν χειραγωγηθεί

Η λογιστική του δεδουλευμένου αναγνωρίζει τα έσοδα και τα έξοδα όταν αυτά πραγματοποιούνται και όχι όταν (και αν) εισπραχθούν ή πληρωθούν αντίστοιχα. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στα διοικητικά στελέχη να μοχλεύσουν τα κέρδη πραγματοποιώντας πωλήσεις σε πελάτες με επισφαλές πιστοληπτικό προφίλ, υπεραποθεματοποίηση, επισπεύδοντας την αναγνώριση εσόδων κάνοντας σκοπίμως διασταλτική εφαρμογή των σχετικών λογιστικών προτύπων.

Η δυνατότητα μόχλευσης αλλά ιδιαίτερα η πιθανότητα μόχλευσης των λογιστικών κερδών επηρεάζεται από τη στρατηγική προσέγγιση της επιχειρηματικής μονάδας. Τα

4. Βλ. σχετικά: Basu, S., 1997. The conservatism principle and the asymmetric timeliness of earnings, *Journal of Accounting and Economics* 24, pp. 3-37.

διοικητικά στελέχη που καλούνται να υλοποιήσουν μία στρατηγική διαφοροποίησης λαμβάνουν αποφάσεις οι οποίες συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο από τις αποφάσεις που καλούνται να λάβουν τα διοικητικά στελέχη τα οποία υλοποιούν μία στρατηγική ηγεσίας κόστους. Ως εκ τούτου, τα διοικητικά στελέχη που υλοποιούν μία στρατηγική διαφοροποίησης έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να μην επιτύχουν τα επίπεδα κέρδους που αναμένουν οι επενδυτές και άρα μεγαλύτερο κίνητρο να μοχλεύσουν τα λογιστικά κέρδη. Επίσης έχουν περισσότερες ευκαιρίες να μοχλεύσουν τα λογιστικά κέρδη συγκριτικά με τα διοικητικά στελέχη που υλοποιούν στρατηγική ηγεσίας κόστους δεδομένου ότι εφόσον δεν πιέζονται για μεγιστοποίηση του οικονομικού αποτελέσματος στο βραχυχρόνιο με διατήρηση υψηλών επιπέδων ρευστότητας έχουν μεγαλύτερα περιθώρια επέκτασης της πιστωτικής πολιτικής των πωλήσεων, αύξησης των επιπέδων παραγωγής, κ.λπ.

4. Σύνοψη

Στο άρθρο αυτό επιχειρήθηκε να αξιολογηθεί η επίδραση διαφορετικών στρατηγικών επιλογών που δύναται να υιοθετήσει μία λογιστική οντότητα στην ποιότητα των λογιστικών κερδών της. Είναι εμφανές ότι αν ο στρατηγικός προσανατολισμός είναι με σαφήνεια προσανατολισμένος προς τη στρατηγική ηγεσίας κόστους ή τη στρατηγική διαφοροποίησης, τότε μία σειρά από διακριτές ιδιότητες της ποιότητας των λογιστικών κερδών επηρεάζονται. Ειδικότερα, τα δημοσιευμένα λογιστικά κέρδη μίας λογιστικής οντότητας που υλοποιεί μία στρατηγική διαφοροποίησης τείνουν να είναι περισσότερο συντηρητικά υπολογισμένα, να έχουν μικρότερη διατηρησιμότητα και μεγαλύτερη πιθανότητα μόχλευσης. Κατά συνέπεια, η οποιαδήποτε ανάλυση κερδοφορίας ενός επιχειρηματικού οργανισμού θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις επιδράσεις της επιχειρησιακής στρατηγικής στην κερδοφορία του.

Γρηγόρης Μέντης, Δικηγόρος
Αντώνης Μουζάκης, Λογιστής - Φοροτεχνικός
Νικόλαος Πέττας, Δικηγόρος

Έμμεσες τεχνικές προσδιορισμού φορολογητέας ύλης

- | Ερμηνευτικά και συνταγματικά ζητήματα
- | Ιστορική εξέλιξη του θεσμού
- | Ερμηνεία των διατάξεων των άρθρων 28 Ν 4172/2013 και 27 Ν 4174/2013
- | Αναλυτική και συστηματική παρουσίαση κάθε μεθόδου
- | Παραδείγματα με λογιστικές εφαρμογές
- | Συγκριτική επισκόπηση με τα συστήματα εξωλογιστικού προσδιορισμού εισοδήματος και τον θεσμό της προσαύξησης περιουσίας

Έκδοση 2020, Σελ. 224

Τιμή: 35 € | Έντυπη έκδοση & e-book: 40 €

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

ΑΘΗΝΑ Μαυρομικάλη 23, Τηλ.: 210 3678800 (30 γραμμές), ΑΘΗΝΑ Μαυρομικάλη 2, Τηλ.: 210 3607521,
ΘΕΣ/ΝΙΚΗ Φράγκων 1, Τηλ.: 2310 545618, ΠΑΤΡΑ Κανάρη 15, Τηλ.: 2610 361600

www.nb.org • e-mail: info@nb.org